

JAPONSKE ČETE SE IZKRCALJE V NOVI Gvineji

Angleži začeli protiofenzivo v severozapadnem delu Malajskega polotoka in vrgli Japonce nazaj. Zmagovite ruske armade prodirajo proti Smolensku. Moskva poroča, da so Nemci izgubili 300.000 vojakov v bitkah na centralni fronti. Berlin priznal prebitje nemške bojne črte v Donski kotlini. Novi letalski napadi na osiščna oporišča

Melbourne, Avstralija, 23. jan.—Japonske čete se izkrcale v Novi Gvineji in na ozemlju Solomonovih otokov, se glasi danes objavljeno poročilo britskega in avstralskega poveljstva.

Solomonovi otoki leže severovzhodno od Avstralije in vzhodno od Nove Gvineje. Invazija teh je sledila japonskim bombnim napadom na letališče pri Rabaulu, otok New Britain, ki leži med Novo Gvinejo in Solomonovimi otoki.

Singapor, 23. jan.—Britske čete so začele protiofenzivo v severozapadnem delu malajske države Johore, 70 milj severno od Singapora. Cilj te je ojačanje bojne črte britskega, avstralskega in indijskega vojske. Vrhovno poveljstvo poroča, da so bili Japonci vrženi nazaj v več krajih fronte.

Bombe, katere so Japonci vrgli v dveh napadih na Singapor, so ubile 591 in ranile čez tisoč ljudi.

Kairo, Egipt, 23. jan.—Angleški letalci so metali bombe na osiščne baze v Zuari in Homsu, Libiji, Catanzari, Siciliji, Salamisu in Patrasu, Grčiji, in na grškem otoku Kreti. Bombe so porušile več vojaških objektov in zanetile požare.

Singapor, 22. jan.—Japonski letalci so danes ponovno napadli to britsko trdnjavo z bombami, ki so porušile nekaj poslopj in zanetile požare. Več civilistov je bilo ubitih in ranjenih v napadu. Proti Japoncem so se dvignili v zrak angleški letalci, ki so v spopadu sestrelili trinajst sovražnih letal.

Vrhovno poveljstvo pravi, da se srdite bitke med britskimi in japonskimi četami nadaljujejo v vzhodnem delu Malajskega polotoka in pri Endauju, 75 milj severno od Singapora. Japonci bombardirajo položaje britskih in avstralskih čet pri Bakriju.

Tokio, 22. jan.—Uradna časnikarska agencija Domei poroča o novih japonskih zmagah v bitkah na Malajskem polotoku. Japonci oddelki prodirajo naprej in so že dospeli na ozemlje, ki je samo šest milj oddaljeno od Japonskega zaliva. Na drugi strani tega zaliva je Singapor, britska trdnjava.

Rangoon, Burma, 22. jan.—Japonske in siamske čete so prodrale dvajset milj daleč v to britsko kolonijo, se glasi danes objavljen uradni komunik. Vroče bitke dvajset milj daleč v to britsko kolonijo, se glasi danes objavljen uradni komunik. Vroče bitke dvajset milj daleč v to britsko kolonijo, se glasi danes objavljen uradni komunik.

Melbourne, Avstralija, 22. jan.—Letalski minister Arthur Drakeford je opozoril javnost na nevarnost japonske invazije Nove Gvineje. Priprave za invazijo se očitujejo v japonskih letalskih napadih na Madang, Salamau, Bulolo in Laeja, mesta na vzhodnem obrežju Nove Gvineje.

Premier John Curtin je dejal, da vidi v teh napadih prvi korak v japonskih operacijah, katerih cilj je invazija Nove Gvineje. Če se bodo japonske čete

Nelson sestavil nov odbor

Urad za produkcijo bojne opreme odpravljen

Washington, D. C., 22. jan.—Donald M. Nelson je naznanil sestavo novega odbora, v čigar področje spada organiziranje industrije, da re pospeši in poveča produkcija orožja na najvišjo mogočo stopnjo. On je istočasno povedal reporterjem, da je odpravil urad za produkcijo bojne opreme, v katerem sta imela glavno besedo William S. Knudsen in Sidney Hillman.

V novem odboru so Douglas MacKeachie, W. H. Harrison, William Batt, Leon Henderson, Ernest Kanzler, Knudsen in Hillman. Kakšno oblast bosta slednja imela, Nelson ni povedal.

Sleheri član novega odbora bo opravljal določene funkcije. Kanzler bo načelnik divizije za avto industrijo, ki ima igrati glavno vlogo v produkciji tankov, bojnih letal in vojaških motornih vozil. Harrison je direktor divizije za dobavljanje materiala, Hillman pa je načelnik delavske divizije v odboru. Direktive v poslovanju odbora bo dajal Nelson. Novi odbor sliči po ustroju vojnemu industrijskemu odboru, ki je bil ustanovljen, ko je Amerika šla v prvo svetovno vojno v času administracije predsednika Wilsona in kateremu je načeloval Bernard M. Baruch.

Težki tovorni avti za armado

Dostavitev potniških avtomobilov kupcem

Washington, D. C., 22. jan.—Joseph B. Eastman, koordinator obrambne transportacije, je naznanil ustavev produkcije težkih tovornih avtomobilov za civilno rabo po prvem marcu. Po tem datumu bodo avtne tovarne izdelovale težke tovorne avte za armado in industrije, ki so udeležene v produkciji bojne opreme.

Donald M. Nelson, direktor oddelka za dobave in zaloge v uradu za produkcijo bojne opreme, je naznanil povečanje produkcije težkih tovornih avtov za petnajst odstotkov v februarju. Ta mesec bodo avtne tovarne proizvedle čez 50.000 tovornih avtov.

Dostavitev potniških avtomobilov, ki so jih kupili posamezniki pred objavo odredbe, da bo produkcija teh ustavljena, je bila naznanjena. Sodi se, da imajo avtni trgovci okrog 400.000 potniških avtomobilov na rokah.

Načrt glede skupnega upravljanja avtne industrije po delodajalcih in delavcih pod vladnim nadzorstvom je bil zavrnjen na pritisk magnatov. Njihov argument je bil, da načrt v bistvu pomeni socializacijo avtne industrije in sedaj, ko je Amerika v vojni, ni čas za tak eksperiment.

1600 angleških rudarjev zastavkalo

London, 22. jan.—Čez 1600 rudarjev v distriktu Kent je zastavkalo v znak protesta, ker so stavkalo v znak protesta, ker so kompanije odbile zahtevo glede zvišanja plače. Bojazen je, da se bo stavka raztegnila na druge premogovnike.

AMERIKA SE BO BOJEVALA NA VSEH FRONTAH

Reprezentant Vzhodne Indije pri Rooseveltu

AMERIŠKA POMOC KITAJSKI

Washington, D. C., 22. jan.—Predsednik Roosevelt je dejal, da se Amerika je bori in se bo borila naprej proti osiženim državam na vseh frontah—na kopnem, morju in v zraku. Njegova izjava je v nasprotju z ono, katero je nedavno podal mornarični tajnik Frank Knox in v kateri je naglasil, da je poraz Hitlerjeve Nemčije glavni cilj. Ostale osiščne sile bodo prišle na vrsto po zlomu nacijske.

Knoxova deklaracija je vznemirila Kitajsko, Avstralijo, Novo Zelandijo in holandsko Vzhodno Indijo. Te so jo sprejele na znanje kot namig, da Amerika ne bo pošiljala vojakov v velikem številu na Daljni vzhod, če se bo Evropa smatrala za glavno bojišče.

Roosevelt je rekel, da načrti, osvojeni na konferencah med njim in člani armadnega in mornaričnega štaba, določajo ofenzivne in defenzivne operacije ameriške oborožene sile na vseh kontinentih in morjih. Te se bodo vršile s sodelovanjem poveljstev zaveznikih armad.

Predsednik je podal to izjavo po konferenci s H. Van Mookom, podgovernem holandske Vzhodne Indije, v Beli hiši. Slednji je dejal, da je popolnoma zadovoljen s izidom razgovora z Rooseveltom. Vzhodna Indija se bo lahko branila proti Japoncem z ameriško pomočjo.

"Predsednik Roosevelt je dal zagotovilo, da bo Amerika nudila vso mogočo pomoč Vzhodni Indiji," je rekel Van Mook. "Nočem se bahati z uspehi holandske oborožene sile, toda uverjen sem, da bo odlično branila in držala svoje pozicije."

Konferenca v Beli hiši se je udeležil Alexander Loudon, poslanik Vzhodne Indije. Kakor Van Mook, je tudi on izjavil, da bodo holandske čete uspešno odbijale napade sovražnika na Vzhodno Indijo.

V Beli hiši se je oglasil tudi kitajski poslanik in imel dolg razgovor z Rooseveltom. Predmet teh ni bil objavljen, toda doznava se, da je Roosevelt zagotovil poslanika, da se Kitajski lahko zanaša na ameriško pomoč.

Zbiranje starega železa v Illinoisu

Chicago, 22. jan.—Nathaniel Leverone, direktor illinoiskega biroja federalnega urada za produkcijo bojne opreme, je naznanil zbiranje starega železa in drugega zavrnjenega materiala, ki ga potrebujejo vojne industrije. Zveza illinoiskih tovarnarjev je podprla program. Krajevni odbori v Chicagu in okolici, ki bodo vodili in nadzirali zbiranje materiala, so bili že imenovani. "Vsi hišni posestniki, trgovci in tovarnarji so bili pozvani k sodelovanju," je dejal Leverone. "Iz zavrnjenega materiala se lahko naredi nov material, ki ga potrebujejo vojne industrije."

Detroitška vlada zavrnila zahtevo unije

Detroit, Mich., 22. jan.—Mestna vlada je zavrnila zahtevo uslužbencev, ki so organizirani v uniji Ameriške delavske federacije, glede zvišanja plače za deset odstotkov. Zupan Edward J. Jeffries je dejal, da je čas prišel, ko se mora odločiti, ali naj izvoljeni uradniki ali unija kontrolira mesto. Unija je zapretila z oklicem stavke, če bo zahteva glede zvišanja odbita.

Domače vesti

Obiski
Chicago.—Tone Gričnik, iz Carlinville, Ill., je 21. t. m. obiskal gl. urad SNPJ in uredništvo Prosveta.

Minister Snaj povabljen na sejo kluba št. 1 JSZ

Chicago.—Franc Snaj, član jugoslovanske vlade v Londonu, je zadnje dni sporočil Proletarcu, da pride ob koncu tedna v Chicago in je pripravljen na predavanje v socialističnem klubu št. 1 JSZ. Tajnik kluba mu je brzojavno odgovoril, naj pride dan ali dva prej in nastopi kot govornik na redni seji kluba v petek, dne 23. januarja, zvečer v Slovenskem delavskem centru, 2301 So. Lawndale ave. Vstop je prost vsakomur.

Andro Špolar se ponesrečil

Chicago.—Andro Špolar, znani slovenski hotelir in gostilničar, 1921 Blue Island ave., je bil 21. t. m. ob štirih zjutraj težko pobit, ko je neki avtomobil tresel v njegovega s takšno silo, da je Špolar zletel iz avta na sredo ulice. Bil je pobit na glavi, po obrazu in na desni roki in dobil je tudi težke netranje poškodbe. Znanci in prijatelji mu žele hitrega okrevanja.

Vesti iz Pennsylvanije

Library, Pa.—Robert Dolenc, dolgoletni član SNPJ in tist Franka Perkota iz Milwaukeeja, Wis., je 20. januarja slavil 80. letnico svojega rojstva. Še mnogo let!—V Veroni, Pa., je družina William Keene dobila 20. t. m. brhkega sinčka prvorojenca, SNPJ pa novega člana. Oče in mati sta člana društva 680 SNPJ in materino deklško ime je bilo Tratar. Čestitke!

Iz Clevelanda

Cleveland.—Dne 19. jan. je umrl naglo na ulici, zadet od srčne kapi, Karl Rus, star 49 let in doma iz Loskega potoka, mesar po poklicu. Tu zapušča ženo in dve hčerki, v starem kraju pa starše, brate in sestre.

Ustanovitev ženske armade

General Marshall podprl načrt

Washington, D. C., 22. jan.—General George C. Marshall, šef armadnega štaba, in vojni tajnik Henry L. Stimson sta podprla kongresu predloženi načrt glede ustanovitve pomožne ženske armade, katero naj bi tvorile ženske v starosti 20 do 45 let. Avtorica načrta je kongresnica Edith N. Rogers.

Zaslišanje o načrtu se je pričelo pred kongresnim odsekom za militaristične zadeve. Armada, katero naj bi tvorilo 25.000 žensk, naj bi opravljala dela, katero zdaj opravljajo vojaki, da bodo slednji lahko odšli na fronte.

Oba, Marshall in Stimson, sta v pismu kongresnemu odseku izjavila, da je načrt praktičen in izvedljiv. "Amerika bo morala mobilizirati moško in žensko silo, da zmaga v tej vojni," je rekel Marshall. Kongresnica Rogers je rekla, da je dobila več pismom od ženskih organizacij, v katerih so se izrekle za službo v pomožni armadi. Polkovnik Ira Swift, član armadnega štaba, je dejal, da bo izvedba načrta, če ga bo kongres sprejel, stala \$50.000.000. Dalje je rekel, da je štab dobil program glede mobilizacije 12.000 žensk.

Ugibanja o miru v delavskih vrstah

Odločitev morda pade v soboto

Washington, D. C., 22. jan.—Delavski voditelji so pesimistični glede možnosti sklenitve miru med Kongresom in industrijskih organizacij in Ameriško delavsko federacijo. O predlogu Johna L. Lewisa, predsednika rudarske unije UMWA, da se unije obeh delavskih organizacij združijo in s tem likvidirajo konflikt v vrstah organiziranega delavstva, bo razprava na seji eksekutivnega odbora CIO, ki se prične v soboto v New Yorku.

Edini, ki upajo, da bo gibanje glede združitve uspelo, so Lewisi—pristaši. Philip Murray, predsednik CIO, je povabil Lewisa na sejo eksekutivnega odbora in mu s tem dal priliko, da pojasni svoje stališče. Murray je bil razkačen, ker je Lewis začel pogajanja glede združitve CIO in ADF na svojo odgovornost, ne da bi se prej posvetoval z njim.

William Green in drugi voditelji Ameriške delavske federacije se ne vmešavajo v kontroverzno med Lewsom in Murrayem. Doslej še niso komentirali poročila, da je Lewisova frakcija skotila mirovni načrt po posvetovanjih s senatorji, ki vodi jo opozicijo proti Rooseveltovi administraciji.

Mornarica opozorjena na napad

Izjava državnega tajnika Hulla

Washington, D. C., 22. jan.—Državni tajnik Cordell Hull je dejal, da je njegov department opozoril poveljstvo bojne mornarice in armade na nevarnost japonskega napada na Havajske in Filipinske otoke, preden je bil izvršen, zaeno pa je poudaril, da se ne vmešavati v preiskavo, ki jo vodi posebna komisija, kateri načeluje Owen J. Roberts, član Federalnega vrhovnega sodišča. Ta ima ugotoviti vzroke, zakaj ni bilo poveljstvo pripravljeno na napad, čeprav je bilo opozorjeno, da pride.

Hull je rekel, da je večkrat razpravljal o kritični situaciji na Pacifiku z reprezentanti armade in mornarice. Omenil ni imen, toda doznava se, da je imel razgovore z mornaričnim tajnikom Knoxom in vojnim tajnikom Stimsonom.

Iz dogodkov, ki so sledili japonskemu napadu na Pearl Harbor, se sklepa, da sta Knox in Stimson ignorirala svarilo. Na 6. decembra, dan pred japonskim napadom, je Knox objavil svoje letno poročilo o mornarici, v katerem je naglasil, da je ta pripravljena na vse eventualnosti. Japonski napad je demonstriral, da ni bila.

Angleško letalo se razbilo na poti v Egipt

Algiciras, Španija, 22. jan.—Angleško potniško letalo, ki je vzdrževalo promet med Londonom in Kairo, Egipt, je večerj treslo na tla v bližini tega mesta. Deset potnikov se je ubilo v nesreči. Španske avtoritete pravijo, da je letalo eksplodiralo, ko je padlo na tla.

Predsednik norveške univerze aretiran

Stockholm, Švedska, 22. jan.—Dopisnik tukajšnjega lista Svensktageblatte poroča iz Osla, da so nacijske avtoritete aretirale dr. Friedricha Seipa, predsednika norveške univerze. Predložila konferenci ameriških republik v Rio de Janeiru, je izjavil neki visok vladni uradnik. Program predvideva odpravo carinskih mej in trgovinskih restrikcij, neovirano transportacijo delavcev iz ene države v drugo, kjer se pojavi potreba in enotno denarstvo. Vladni uradnik je napovedal, da bo ta program, ki so ga sestavili ameriški veščaki, soglasno sprejet na Vseameriški konferenci.

ARGENTINA IN ČILE OBLJUBILI KOOPERACIJO

Vseameriška konferenca odobrila obrambni program

ENOTNA FRONTA PROTI OSIŠCU

RIO DE JANEIRO, BRAZILIJA, 23. jan.—Argentinska delegacija na Vseameriški konferenci je po navodilih iz Buenos Airesa revidirala svoje stališče, čeprav je prej obljubila, da bo pretrgala diplomatske odnose z osiščem. Danes bodo reprezentante ameriških republik glasovali o resoluciji glede preloma odnosov s Nemčijo, Italijo in Japonsko. Doznava se, da bo čileški sunanji minister Juan B. Rossetti glasoval za resolucijo. Kaj bo storila argentinska delegacija, v tem momentu ni znano.

Rio de Janeiro, Brazilija, 22. —Predstavniki ameriških republik so se na svoji konferenci izrekli za prelom vseh odnosov s Nemčijo, Italijo, Japonsko in sateliti in soglasno sklenili, da ne bodo obnovili občevarja z agresorji separatno.

Solidarnost je bila dosežena s sprejetjem formule, katero so predložile vodilne osebnosti Vseameriške konference, ki je zadovoljila tudi argentinske in čilejske delegate. To morajo končno ratificirati vse države. Argentina, ki se je protivila prelomu odnosov z osiščem, se je podala in uradno odobrila formulo, dočim je načelnik čilejske delegacije izjavil, da jo bo tudi njegova vlada potrdila.

Formula vsebuje sledeče točke:

Ameriške republike smatrajo vsak čin agresije s strani neameriške države za agresijo proti vsem, ker tak čin ogroža svobodo in neodvisnost vseh Amerik.

Ameriške republike naglašajo popolno solidarnost in odločnost v zadevah kooperacije glede skupne zaštite in enotne akcije proti agresorjem. V soglasju s tem stališčem in izvajanjem svojih suverenih pravic izjavljajo, da ne morejo več vzdrževati diplomatskih odnosov z Japonsko, Nemčijo in Italijo, ker je Japonska napadla državo na tem kontinentu, dočim sta ji Nemčija in Italija napovedali vojno.

Ameriške republike končno izjavljajo, da se bodo posvetovali med seboj v smislu provizij sprejete formule, da bodo zaključki kolektivni in soglasni.

Po naznanilu, da so predstavniki ameriških republik odobrili formulo, so opazovali izjavili, da je konferenca dosegla velik uspeh. Poroča se, da je konferenca zadovoljivo rešila tudi obmejni spor med Perujem in Ekvadorjem.

Tudi v slučaju, da Argentina in Čile ponovno revidirata svoje stališče glede preloma odnosov z osiščem, bodo ostale republike stale na strani Združenih držav.

Washington, D. C., 22. jan.—Vojni program, ki bo dejansko odpravil vse meje med državami zapadne hemisfere, dokler bo trajala vojna, bo ameriška delegacija, kateri načeluje državni podtajnik Sumner Welles, predložila konferenci ameriških republik v Rio de Janeiru, je izjavil neki visok vladni uradnik. Program predvideva odpravo carinskih mej in trgovinskih restrikcij, neovirano transportacijo delavcev iz ene države v drugo, kjer se pojavi potreba in enotno denarstvo. Vladni uradnik je napovedal, da bo ta program, ki so ga sestavili ameriški veščaki, soglasno sprejet na Vseameriški konferenci.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drama, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Glasovi iz
naselbin

Še o konvenciji SNPJ

West Middlesex, Pa.—Zadnjič sem obljubil, da bom malo opisal seznanjanje z delegati, kakor tudi o gostih, ki so prišli od blizu in daleč, da vidijo, kaj vse se dela na konvenciji.

Ko je bilo končano popoldansko zborovanje prvi dan konvencije, je br. Kumer naznanil, da se v Slovenskem domu na Butlerju vrši tisti večer priredba mladinskih krožkov v počast delegacij. Seveda je treba, da gremo tja, toda prej sem šel oziroma se peljal po vzpenjači v šest nadstropje, od tam pa po stopnjah v sedmo nadstropje, kjer je bila moja soba št. 709.

Ko vstopim, so bili v sobi že štirje delegati. Pozdravimo se s helc in nekam zamišljeno gledamo predse, ker nismo drug drugega poznali. Toda seznanili smo se kmalu. Ko si določimo postelje, jih pobaram, kdo je kdo, kajti "šlofkomarati" bomo za nekaj dni in je dobro, če se poimensko spoznamo. Z Jovom Fritom iz Milwaukeeja sva se takoj udomčila in sva potem tudi zmeraj skupaj hodila na priredbe in na kosilo. Enkrat sva šla še pod neki most, ker sva slišala, da se dobi v tisti restavraciji dobro kosilo in tudi poceni, pa so bili le amazni ščurki. Dobil sva le vsak par klobasic in opravila sva tani enkrat za vselej.

Fritz je imel posteljo poleg moje, na drugi strani mene pa je bil John Črepinšek iz Pittsburga, Kansas. On je že priletel, toda še korenjak rdečih lic in veselo narave. Imel je vedno nekaj "železne" in jo tudi nam ponujal. Neki večer se je kar naprej smejal, tako da je še nas spravil v smeh, pa ne vem zakaj. Vsako jutro je zgodaj vstal, se "sfiksali" ko fant od fare, potem pa rekel: "No, le vstanite, ura je osem." In tako sem ga smatral, da je bil naša ura budilka. Pri vratih pa je imel posteljo Nick Brili iz Lincoln, Ill. On je rad govoril, toda tako hitro, da sem ga le malo razumel. Ker se mu ni dalo spati, je bil on naš dober vratar.

Tam blizu, kamor so včasih rekli, da še cesar gre knogam, je imel posteljo na Pavel Peklaj iz Waukegana. On je bil bolj možakarski—mogoče zato, ker je vedel, da pride za njim njegova boljša polovica in bi ne bilo dobro, če bi ga zalotila v kakih prikliski. In res nam pravi nekega dne: "Fantje, vas bom zapustil. Dobil sem drugo sobo, ker je prišla moja soproga." Ker je bila pri nas še ena postelja prazna, smo ga nagovarjali, naj kar v naši sobi ostaneta, da bomo vsaj ljudje, ampak je našo sugestijo odbil. Kasneje me je Pavel predstavil svoji soprogi rekoč: "To je pa tisti dopisnik Prosvete, ki tako rada čitaš njegove dopise."

Tako smo imeli v naši sobi vse "cekej". Kadar smo čuli, smo se pogovarjali, kadar smo spali, smo pa smrčali. Samo naše sosedje iz metropole v sobi 711 so ga lomile kot vrag. Pele so pozno v noč, vriskale in se smejale. Enkrat je nekaj tako štrbunknilo, da so se še naše postelje potresle. Vstal sem, šel trkal na njih vrata, skozi luknjo ključavnice pa jim rečem, da hočemo mir, ker pri nas spimo. Nič ni pomagalo. Delegatinja iz Cantonja je šla k hotelierju pritožiti se, ampak on je dejal, da je dal sobo v najem in da ne more nič pomagati; tolažil jo je, da ne bo dolgo trpelo. In res proti jutru so omagale in tudi mi smo pospali. Da ste videli drugi dan tiste "Evine hčere"—vse rdečih oči in blelih lic, tudi "ruž" ni nič pomagal.

Ob času konvencije smo imeli veliko gostov, ki so prišli poslušati zborovanja in se udeleževali priredb. Sleherni dan sem videl dekleta iz Aliquippa—mrs. Simončič, mrs. Stekloso, mrs. Antončič, ki so zvesto poslušale zbornico. Tako sem se srečal in govoril tudi z dekletami iz Waukegana in Milwaukeeja. Rekle so, da so prišle malo na "luft-rajzo" in malo iz radovednosti in "Vi ste tisti Valentinič? Mi slišimo, da ste večji po postavi"—druga pa: "glavo imate pa dobro, ker tako lepo pišete v Prosveto"—tretja: "že sem vam mislila čevlje poslati, a bili bi tako veliki, da bi lahko spravili obe nogi v enega..." Ko sem te gostinje vprašal, kako se jim dopade konvencija, so nekatere zmignile z ramami, gotovo misleče, da bi bilo žiher boljše.

Prvi dan po zborovanju, kot sem že omenil, smo jo menda vsi ubrali v Slovenski dom na Butler st., kjer se je tisti večer vršila velika priredba mladinskih krožkov v počast delegacij. Petje in plesi—vse je bilo izpadlo. Iz našega Sharana se jih je na priredbo pripeljalo poln bus mladinskega krožka s Frances Novakovo na čelu, miss Mici Anžur s harmoniko, Rosie Mlakar pa kot prvovrstna pevka. Z njimi je bilo tudi več starine—očetov in mater otrok.

Malo "kikanja" je bilo od naših, češ, tako smo se daleč pripeljali, vedeli so, da pridemo, pa ni bilo nikogar, ki bi rekel: tukaj pojdit, tukaj je prostor za vas. Kasneje se je na vse tisto pozabilo, ker našli so veselo družbo in se pogovarjali. Ampak kdo bo vse videl, ker so bili vsi prostori Slovenskega doma do zadnjega kottička napolnjeni. In tako smo si vsi pomagali do jedi in pijače in se pozdravljali z mladimi in starimi. "Big Tony" je pa vlekel svojo koncertino na vse načine.

V veselji družbi gre čas hitro naprej. Naši so se pričeli pripravljati na odhod, a vraga, dobil tako veliko skupino skupaj za domov. Vendar so se sklicali skupaj, se odpravili z busom in tudi srečno prifrulari domov. Mi smo jo pa ubrali v hotel Fort Pitt k počitku, kajti priredbe je bilo več in se je bilo treba "šparati." Pride še.

Anton Valentinič, 262.

Pomožna akcija v La Sallu

La Salle, Ill.—Pregovor pravi, da je boljše pričeti pozno kot nikoli. In tako je tudi z nami Slovenci v La Sallu, kar se tiče pomožne akcije za stari kraj. Meseca novembra lanskega leta je samostojno društvo Edinost pripravilo idejo, da je že skrajni čas, da se tudi v La Sallu in okoliških naselbinah prične pomožna akcija za Slovence v starem kraju.

In tako je društvo Edinost pozvalo vsa slovenska bratska društva v La Sallu, Oglesbyju, Depuevu in Ottawu, naj izvolijo na svojih sejah zastopnike in jih pošljejo na skupno zborovanje, ki se je vršilo v Slovenskem do-

mu v La Sallu 18. jan. Ampak naš žalost moram poročati, da se zunanje naselbine niso odzvale temu važnemu povabilu. Z veseljem pa povem, da so bila lalska društva stoodstotno zastopana, od vseh enot in zvez, kakor tudi gospodarski in gospodinski klubi.

Na prvi seji te pomožne akcije je bil izvoljen odbor, v katerem so zastopane vse enote in zveze v La Sallu. Podvzeti so bili tudi drugi koraki, namreč da bomo šli rojaki in rojakinje v svojih okrožjih nabirati prispevke za bedne v stari domovini. Zaključeno je tudi bilo, da si takoj nabavimo potrebno dovoljenje—čarter—za to našo podružnico od mr. Zalarja v Jolietu.

Seje zastopnikov te pomožne akcije se bodo vršile vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slovenskem domu ob dveh popoldne. Želeli je, da bi bile na prihodnji seji zastopane vse zunanje naselbine 100%. Pošljite svoje zastopnike: vsa društva iz Oglesbyja, Depueva in Ottawe, ker vaša navzočnost je potrebna. Po-kažimo tudi mi, da kri ni voda, da se v resnici zavedamo trpljenja, ki ga prenaša naš narod v Sloveniji, da bomo vsaj malo skušali olajšati trpljenje svojim v stari domovini in končno, da bomo vsaj malo pripravili pri-skočiti na pomoč, kadar bo konec tega klanja. In da bodo tam potrebovali naše pomoči, ni treba poudarjati. Pripravimo se torej vnaprej, kolikor je mogoče v danih razmerah. Amerika je z nami in torej imamo lahko upanje, da bo kruti sovražnik Slovanov enkrat za vselej premagan.

Drugeče je v naši naselbini vse po starem. Mladina odhaja v armado v velikem številu. Od tukaj je že odšlo veliko slovenskih fantov v ameriško armado. Samo v listi od včeraj sem našel devet slovenskih imen, ki bodo šli v armado v par dneh.

V imenu odbora te pomožne akcije uljudno vabim vsa društva, gospodarske in kulturne organizacije, da gotovo pošljejo svoje zastopnike na prihodnjo skupno sejo 15. februarja, ki se prične ob dveh popoldne v Slovenskem domu v La Sallu. Uradniki te naše pomožne postojanke in izvoljeni na zadnji (prvi) seji, so sledeči: Predsednik Leo Zevnik, podpredsednik Anton Kastigar, tajnik Frank Kobivšek, zapisnikar John Furar, blagajnica mrs. Sinkus.—Za publicistijski osek—

Matt Vogrich, 2.

O pensli in drugem

Las Animas, Colorado.—V zadnjih letih ne pišem dosti za javnost, ke je dosti drugih, ki so bolj sposobni za to. Z zanimanjem čitam razprave gl. tajnika F. Vidra in M. Kuhelja in se prav strinjam z njimi. To je o razpravi starostne podpore, kajti brez nič ni nič. Naša podpora organizacija je na podlagi in v okvirih zakonov in plačuje obveznosti, katere imamo v pravih; če pa hočemo delokrog razširiti in plačevati penzijo starim

THE CALL TO THE COLORS
IS A CALL FOR DOLLARS

Dig deep. Strike hard. Our boys need the planes, ships, and guns which your money will help to buy.

Go to your bank, post office, or savings and loan association. Tell them you want to buy Defense Bonds regularly, starting now.

naprej. In služite Strica Sama s ponosom in zavestjo, da služite svoji domovini, ki je, kljub malim slabostim, najboljša na svetu. Joseph Marela, 381.

Anglija ne bo
olajšala blokadeNemčija naj
nasičuje reveže

London, 22. jan.—Poročila iz Ankare, Turčija, da se je Velika Britanija odločila za olajšanje blokade Grčije, da bodo prebivalci, ki stradajo, lahko dobili živež in druge potrebščine, je z nikal član ministrstva za ekonomsko vojno. "Mi v tem momentu ne vemo, kakšna bo odločitev," je dejal.

Hugh Dalton, minister za ekonomsko vojno, je priznal, da so člani grške vlade v izgnanstvu v Londonu apelirali nanj, naj olajša blokado Grčije. Odgovoril jim je, da bi taka akcija ustvarila nevaren precedent in kršila načela ekonomske vojne.

Dalton je dejal, da je bil sličen apel s strani Belgije zavrnjen in Nemčija mora zdaj nasičevati Belgije. Ona lahko skrbi tudi za Grke v pokrajinah, katere je podjarmila.

Amerika potrebuje
veliko armadoSenator Tydings
vidi dolgo vojno

Washington, D. C., 22. jan.—Senator Millard E. Tydings, demokrat iz Marylanda, je dejal, da bo morala Amerika povečati svojo oboroženo silo na kopnem, morju in v zraku na 8,000,000 mož, preden more upati na zmago.

"Vojna bo trajala najmanj še dve leti in morda dalj," je rekel senator. "Ameriko bo stala stotine milijard dolarjev in izpremenila naše gospodarstvo popolnoma. Ta vojna bo zahtevala ogromne žrtve v življenjih, krvi in trpljenju."

Tydings je napovedal, da se bodo ameriške čete borile proti sovražnikom na vseh kontinentih ob koncu tega ali začetku prihodnjega leta.

Molotov morda
obišče LondonPolitični razgovori
se nadaljujejo

London, 22. jan.—Zunanji minister Anthony Eden je povabil sovjetskega zunanjega komisarja Molotova v London. Slednji se še ni odzval povabilu, toda mnenje prevladuje, da se bo in da bo prišel v London prihodnji mesec.

Obisk bo vrnitev Edenovega poseta Moskve, kjer se je nahajal pred nekaj tedni in imel važne razgovore s Stalinom, Molotovom in drugimi sovjetskimi voditelji. Ali bo Molotov prišel v London v spremstvu vojaških in političnih veščakov, ni znano.

Eden in Ivan Majski, sovjetski poslanik v Angliji, sta imela več važnih razgovorov, odkar se je prvi vrnil v London iz Moskve. Diskuzije političnega in vojaškega značaja se nadaljujejo.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 23. januarja 1923)
Domače vesti. V Morgana, Pa., je umrl 31-letni Alojz Okorn iz Leskovic pri Litiji, član SSPZ.

Delavske vesti. Stavka 4000 klavniških delavcev v New Yorku je bila končana brez zmage. Inozemstvo. Nova francoska vlada, kateri načeluje maršal Poincaré, še vedno vztraja, da ne gre na ekonomsko konferenco v Genovi, če bo Rusija zraven.

Sovjetska Rusija. Sovjeti mobilizirajo ekonomske sile za boj s Francijo.

Za delavce je poskrbljeno

Predsednik Roosevelt je vprašal kongres za vsoto štiri sto do šest sto milijonov dolarjev za podporo in vežbanje štirih milijonov delavcev, ki se morajo v prihodnjih šestih mesecih premestiti iz produkcije civilnih potrebščin v produkcijo bojnega materiala. Tem delavcem bo vlada plačevala \$24 na teden za dobo 26 tednov, ko bodo čakali na novo delo in se bodo medtem vadili za nove naloge.

Med temi delavci bo najmanj 400,000 delavcev v avtomobilski industriji, ki izgube svoje navadno delo ob koncu tega meseca, ko bodo prenehali s produkcijo avtomobilov in avtne tovarne se bodo morale pretvoriti v tovarne za proizvajanje letal, tankov, vojaških truckov itd. Ostalih 3,600,000 delavcev je v drugih industrijah, ki se morajo tudi pretvoriti v tovarne za bojno mašino.

Predsednik je poskrbel, da štirje milijoni teh delavcev s svojimi družinami vred ne bodo brez vsakega zaslužka, ko bodo čakali na novo delo in ko se bodo medtem vadili za novo produkcijo. Edini pogoj za vsakega takšnega delavca je, da dokaže, da je brez dela zaradi konverzije njegove tovarne za bojno produkcijo in da je pripravljen učiti se novega dela.

Vlada pa ni poskrbela za vežbanje samo teh štirih milijonov delavcev, temveč ima v načrtu vežbanje nadaljnjih desetih milijonov delavcev. Kdor torej ne verjame, da bo Amerika v stanju izdelati 60,000 bombnikov in drugih bojnih letal, 45,000 tankov in osem milijonov ton novih ladij v letu 1942, naj pomisli, da bo v ta namen letos uposlenih sedemnajst milijonov delavcev. Do danes je samo tri milijone delavcev na delu za vojno.

Glede delavcev ni torej nobene zapreke; teh je dovolj. Zapreka pa je še s strani lastnikov industrij, ki med seboj še niso edini, ali bodo delili upravo in odgovornost za bojno produkcijo z delavci ali ne. Vlada je za to, da se odgovornost razširi tudi na delavske unije, tako da ne bo nobenih zastojev in sporov, kadar se nova produkcija požene v tek. Lastniki so pa proti temu—češ, da vstop delavcev v upravo pomeni "socializacijo" industrij.

Lastniki industrij se bodo morali še z marsičem sprijazniti, pa naj je po njihovem socializacija ali kar koli pride.

"Farmarji" v Washingtonu

Iz glavnega mesta prihaja krik in vik glede zakona za kontrolo cen, da se prepreči inflacija. Ta zakon zdaj mesijo v konferenčnem odseku kongresne zbornice in morda ga zmesijo ta teden, če bo vsaj deloma po volji predsedniku Roosevelt. Doslej mu ni prav nič po volji. Pred nekaj dnevi je predsednik ostro obsodil ta zakon, kakršen je prišel pred osek, rekoč, da (zakon) ne bo preprečil, pač pa povzročil inflacijo v deželi.

Znano je, da so v senatu radikalno amandirali zakon za kontrolo cen. To se je zgodilo pod pritiskom farmarskega bloka. Kdo pa je v tem bloku? Ali so res farmarji, ki imajo žulje na rokah od dela na ameriških farmah? Kajš! Poklicni politiki so, ki zastopajo organizacije farmarjev. Teh organizacij je enajst in večinoma so reakcionarne, to se pravi, da reprezentirajo bogate lastnike velikih farm, plantaž in sadovnjakov, ki malokdaj vidijo svojo zemljo in nase.

Glavni vodja farmarskih organizacij, ki nastopa v Washingtonu, je Edward A. O'Neal, predsednik American Farm Bureau Federacije; on je pridobil senatorje, da so sprejeli amendment, ki določa, da tajnik poljedelstva lahko vetira vsak odlok administratorja za kontrolo cen, ki se tiče "stropa" za farmarske pridelke.

Predsednik Roosevelt je proti tej dvojni kontroli. Čemu bi bil poljedelski tajnik izjema, da bi stal nad administratorjem cen glede farmarskih pridelkov? To pa še ni vse, kar hočejo "farmarji" v Washingtonu; oni zahtevajo, da se cene farmarskih pridelkov povežejo z mezdami delavcev v industriji. Kakor bodo rastle mezde delavcev, tako morajo sporedno rasti cene farmarskih pridelkov!

Ta je lepa! Kaj imajo farmarji opraviti s plačami industrijskih delavcev? Mar farmarji kupujejo plače? Farmarji kupujejo izdelke industrij. Kontrola cen bo skrbel, da cene teh izdelkov prinehajo rasti ne glede na delavske plače—"farmarji" v Washingtonu bi pa radi ravnali cene farmarskih pridelkov po delavskih plačah ne glede na cene industrijskega blaga. Na ta način mora res priti inflacija, kakor pravi Roosevelt.

Razumeti je treba, da ta zahteva ne prihaja od pravih farmarjev, ki res delajo na farmah in pridelujejo živež ter druge potrebščine za Ameriko, temveč, kakor že rečeno, prihaja od spekulativ, ki kontrolirajo reakcionarne farmarske organizacije, katere eksistirajo v interesu velikih lastnikov plantaž in farmarskih korporacij. Mali farmar, ki sam obdeluje svojo zemljo, ima malo ali nič koristi od teh aristokratskih organizacij, ki si nadevajo doneča imena.

Upajmo, da bodo senatorji in kongresniki, ki so se dali potegniti od farmarskega bloka, popravili napako, dokler je še čas. Predsednik Roosevelt je na straži pred to polomijo in dal je razumeti, da bo vetiral zakon za kontrolo cen, če ne bo takšen, da bo res kontroliral cene—ne pa da bo infliral cene živeža.

Spekulacije vseh vrst izkoriščajo krizo vojne za svoje koristi. Ta požrelna svojat je lahko nevarna zapreka za dosego zmage, če dobi svobodne roke; nič manj ni nevarna kot so sovražni saboterji in špioni, ki delajo direktno škodo, kjer koli le morejo.

Upajmo, da se odgovorni močje v Washingtonu zavedajo te nevarnosti in stopijo vsem mogočim spekulantom in raketerjem čim prej in krepko na prste.

Vse spekulativne intrige na rovaš farmarjev se bodo prej ali slej mačevala nad farmarji samimi—dasi jih oni ne bodo zakrivil.

Angleško bojno letalo v ljubljani puščavi.

Vesti iz podjarmljene tare domovine

NOVICE IZ SLOVENIJE

Washington, D. C., 18. januar. (JČO). — Iz zanesljivega vira so prejeli naslednje vesti iz zapirane Slovenije:

Dne 29. septembra 1941 je bil objavljen na ulici izvršen atentat na Johana Notarja, uradni Gestapa. Notar je bil ubit, hčrlici so pobegnili.

Dne 3. oktobra 1941 je bil v bližini otvorjen ljubljanski enški velesojem. Še pred pritom vojne je velesojemka nava gradila ogromne nove adbe in razstavne paviljone, žalibog sedaj služijo Italijanom. Dne 7. oktobra ob pol osmi zvečer je v glavni zgradbi vhodu eksplodirala bomba, je porušila vhod in glavno adbo.

Na dan otvoritve velesojem bile po nalogu italijanskih pacijjskih oblasti v vseh izbah in hišah nalepljene slike lja Emanuela in Mussolinija. drugi dan pa je mestna poli odstranila vse te slike s hiš, v tako pa tudi lastniki loka iz svojih izloženih oken. kaj? Vsaka hiša je to jutro do odločno mestnega poglavarja, podpisano od magistratne-direktorja, da se morajo te te takoj odstraniti in to po ženi zahtevi italijanskih voja-oblasti. Ta odlok je bil po-jejen, napravil je veliko zme- mnogo smeha—toda slike so odstranjene in se niso povr-

divši ban dr. Marko Natlačen bivši minister Ivan Pucelj sta stopila kot člana posvetovala odbora ljubljanske provin-Ostavki sta motivirala s tem, so se razmere v tej provinci itveno poslabšale in da okupa-ke oblasti ne drže dane besee in obljube, zato nočeta več iti nikake odgovornosti.

AMERIŠKI VIRI O JUGO-SLAVIJI

Washington, 10. jan. (UP). — Nekaj iz Zagreba, "prestonice hrške države," ki jo je osiše epilo od Jugoslavije, katero sporočil uradni nemški ra-pravi, da je "hrvatsko voj-ministerstvo" sporočilo, da bila polkovnik Božidar Mile-čič in poročnik Branislav Na-rnik degradirana in pred ki- sodiščem obtožena zaradi rževanja zvez s nedovoljeni-organizacijami.

istčasno poročilo glavnega i-lanskega poveljstva pravi v-ročilo po radiu, da je v me-decembu padlo v Jugosla-Grški in Albanijski vojski ve-italijskih vojakov kakor pa v Ru-

radno poročilo navaja slede-izgub:

usija 237 ubitih, 643 ranjenih

4 pogrešanih.

rika 618 ubitih, 529 ranjenih

20 pogrešanih. Jugoslavija

ubitih, 407 ranjenih.

napadnih na Italijo 9 ubitih.

alska mornarica izgubila 133

h, 95 ranjenih in 1151 pogre-

talstvo 79 ubitih, 48 ranje-

n 33 pogrešanih.

sični radio pravi, da sta

sični radio pravi, da sta

stanu, kjer naj bi Madžarska

la po poročilih zaveznikov,

embne naloge kot zasedna o-

t, da bi se italijanske čete

le vrniti domov in prevzeti

nost varovanja Italije pred

im vpadom Angležev.

ondonski radio poroča, da so

ardarskem predelu v Jugos-

li Bolgari poklali nad 5000

50.000 pa se je moralo pre-

iz dežele zaradi lakote in

kati hrane drugod. Mlade

prepeljujejo v notranjost

arije, a vse moške do 65. le-

o dodelili raznim vojaškim

ikom.

Hitler snubi Hrvate

ške ob nemški meji, 10. jan.

o. — Nemčija išče v Hrvat-

dobrovoljce, da bi okrepila

e vojske v Rusiji ter jim o-

ba znesek v vrednosti 65

z njihove rodbine poleg

vojske plače. Neko poro-

pravi, da so dobrovoljci v

mem ljudje, ki "z velikimi

težavami skušajo najti kruha za prehrano svojih rodbin".

Poškodovanja se vrstijo

London, 12. jan. (AP). — Britanski radio danes poroča, da so v Bitolju, v nemški zasedeni Jugoslaviji, obodili na smrt še dve osebi zaradi poškodovanja železnih naprav.

Jugoslavija več ne izvaša

Berlin, 11. jan. (AP). — Po zadnjih poročilih nemških gospodarskih ustanov je po vsej Evropi in zlasti na Balkanu gospodarsko stanje kritično. Omenjeni nemški viri poudarjajo, da je Jugoslavija danes pasivna pokrajina in da svojih pridelkov več ne more izvažati, ker njeni pridelki celo za njeno prebivalstvo niso zadostni.

(V šestih mesecih je Jugoslavija iz najbolj produktivne države postala pasivna pokrajina, kjer je prebivalstvo brez hrane in brez kurjave in kjer se že kažejo nalezljive bolezni, kakor tifus!)

Zgodovinski dnevi Jugoslavije v letu 1941

Ameriški tisk je v svojih no-voletnih številkah približal ča-sovni pregled glavnih dogodkov, ki so se zgodili po svetu in v Ev-ropi leta 1941. Jugoslavija je v teh časovnih pregledih med prvi-mi mesti.

The New York Times je v svo-ji številki dne 28. decembra pri-bližal zanimiv pregled najvažnej-ših zgodovinskih dogodkov, ki so se zgodili leta 1941. Jugoslavija je v tem letu odigrala važno zgo-dovinsko vlogo. Iz New York Timesa prinašamo naslednji se-znam pomembnih dni.

"26. marca 1941—Jugosl. vlada podpisuje sporazum z osiščem.

27. marca—narodni upor v Ju-goslaviji vrže vlado in postavi proti-osiščno oblast.

6. aprila—nemška vojska na-pade Jugoslavijo in Grčijo. Bel-grad podpisuje pogodbo o ne-napadanju.

8. aprila—Nemci prispejo do Egejskega morja in preprečijo zvezo med grško in jugoslovansko vojsko.

12. aprila—Sovjetska Rusija obsoja Madžarsko zaradi napada na Jugoslavijo."

Opisujoč pomen in smisel važnejših dejstev v letu 1941 New York Times pravi: "Vso zimo je bil Balkan vznemirljen zaradi vojne živcev, s katero Nemci ne prizanašajo. Prvega marca se je začelo vojaško delovanje. Nemški vojski so vdrl v Bolgarijo in Sofija je podpisala pogodbo s silami osiše. Pozneje istega me-seca je jugoslovanska vlada po-pustila pred neizdržnim pritiskom. Potem je prišel prvi preo-brat ... 16.000.000 močnih Ju-goslovanov je odbilo sporazum in napodilo vlado, ki jih je izdala. Zgodaj zjutraj 6. aprila so nacijske vojske začele vpad v malo kraljevino. V manj kot sedmih dnevih je nemška vojska prodrla do Soluna in junaški Grki so bili v precepu." O uporih v Evropi isti list pravi: "V zasedenih kra-jih Evrope nastajajo upori, na-padi in nasilja najbolj opozarja-jo na nepremagljivi duh zasuš-njenih narodov, tako so vojske v srbskih in grških gorah na delu, da potolčejo osvojevalce.

V Jugoslaviji so ustrelili učence neke gimnazije

Rio de Janeiro, 13. jan. (JČO).

—Poslaništvo Jugoslavije v Bra-ziliji poroča sledeče:

"Tragična vest, ki jo je sporo-čil današnji radio in ki jo je pri-nesel tisk, da so učence in učen-ke neke gimnazije v Jugoslaviji z njihovimi profesorji privezali in potem s strojnicami postrelili je razjarila in pretresla vse brazilske javno mnenje.

Brazilski duh, prežet z občut-kom usmiljenosti in dobrote, mi-roljuben in po svoji vzgoji na-sprotnik vsake vrste nasilja je na zelo viden način obsodil to ne-verjetno zverinstvo.

Zakaj smo bili prisiljeni v vojno

Predsednik Roosevelt objavlja zgodovino japonskega izdajstva in nemško-italijanske potuho

V jasni, dejstveni izjavi o do-godkih, ki so končno ustili vo-jno Združenim državam, je pred-sednik Roosevelt dne 15. decem-bra dejal, da sta izdajstvo Ja-ponske in nemška sokrivda iz-podkopala ameriški vladi priza-devanja za vzdrževanje miru.

Njegova poslanica kongresu, ki je prva ameriška Bela knjiga te vojne, je javnosti razodela ves tek ameriško-japonskih od-nošajev in postopnega udejstvo-vanja nemško-japonsko-italijan-skih nakan za osvojitve sveta.

"Tu je zapisnik dejstev, ki ga bo vsa bodoča zgodovina čitala z osupljenjem, žalostjo, grozo in ogorčenjem," je izjavil predse-dnik, ko je naštel dolgo vrsto di-plomatičnih izmenjav med to deželo in Japonsko.

"Sedaj smo v vojni," je rekel predsednik Roosevelt. Mi se bori-mo v samooobrambi. Mi se bori-mo v obrambo našega narodnega obstoja, naše pravice žive-ti v varnosti, naše pravice uživati blagoslov miru. Mi se bori-mo v obrambo načel zakona in reda in pravičnosti proti priza-devanju, ki ga ni bilo še nikdar, da bi se ta načela ovrgla in člo-veštvu naložil režim brezobzir-ne nadvlade po neomejenem in samolastnem nasilju."

Tudi druge dežele, je rekel predsednik, so napovedale vojno Japonski: Avstralija, Kanada, Kitajska, Kostarica, Kuba, Dominikanska republika, Gvatemala, Haiti, Honduras, Nizozemska, Nikaragva, Nova Zelandija, Panama, El Salvador, Južna Afrika, Združena kraljevina (Angleška) in Poljska. Zraven teh so druge dežele v naši lastni hemisferi—je rekel—dale odločno izjavo o svoji solidarnosti z Združenimi državami.

"Te in druge miroljubne deže-le se bodo borile, kakor mi, prvič, da storijo konec japonskemu programu agresije, in drugič, da se uveljavijo pravica narodov in človeštva do življenja in miru ob pogojih varnosti in pravično-sti," je izjavil predsednik.

"Ljudje te dežele so vsi sku-paj trdno odločeni posvetiti vso narodno moč in ljudske sile, da se stori konec enkrat za vselej kugi napadanja in nasilja, ki je tako dolgo ogrožala svet in ki je sedaj nenadoma in neposredno udarila varnost Združenih držav."

V uvodu svoje poslanice je predsednik Roosevelt podal kratek pregled ameriških odnošajev z Japonsko, odkar je bila ta dežela predstavljena zapadni ci-vilizaciji vsled poseta komodora Perryja l. 1854, in potem hitro prešel na leto 1931.

"Tok dogodkov, ki so direktno dovedli do današnje krize, se je začel pred desetimi leti," je rekel predsednik. "Kajti bilo je leta 1931, ko je Japonska začela na veliko svojo sedanjo po-litiko, prisvajevanja Kitajske.

Začela je z invazijami Mančurije, ki je bila del Kitajske. Svet in zbor Lige narodov je takoj in kasneje v teku mnogih mesecev stalnega prizadevanja, poskusil pregovoriti Japonsko, naj pre-stane. Združene države so pod-pirale ta prizadevanja."

"Ali vsa mirotvorna prigovarjanja niso uspela, da bi odvnila Japonsko od njene nakane in "ta barbarska agresija," je vzklilnil predsednik, "je postala primer in vzorec za skorajšnje posnema-nje s strani Italije in Nemčije v Afriki in Evropi."

Leta 1936, je poudaril predse-dnik, se je japonska vlada odkri-to združila z Nemčijo, ko je sto-pila v protikominternski pakt.

"Ta pakt, kakor vsi znamo," je rekel predsednik, "je bil na-vidno naperjen proti Sovjet-ski zvezi, ali njegova prava svrha je bila ustvariti zavezništvo fašizma proti svobodnemu sve-tu, zlasti proti Veliki Britaniji, Franciji in Združenim drža-vam."

Ko so se združile Nemčija, Ita-lija in Japonska—kakor izvaja predsednik—je bilo polje pri-pravljeno za neomejeno kampa-njo prisvajanja, in naglasil je, da je Japonska potem odkrito spregledala ameriške pravice in vsako civilizirano obnašanje, zlasti kar se tiče postopanja v svojih vojnih operacijah na Ki-tajskem."

"Ko so sile Nemčije, Italije in Japonske čim dalje bolj kombi-nirale svoja prizadevanja," je opomnil predsednik Roosevelt, "postal sem prepričan, da bo ta kombinacija končno napadla Združene države in zapadno he-misfero, ako uspe na drugih kon-tinentih. Sam obstoj ameriške družine narodov v Novem sve-tu in sam obstoj Združenih držav kot velikega svobodnega na-roda bi izžival osiše. Osiščni diktatorji bi si izbrali svoj lastni čas, da razodenejo svetu, da so tudi Združene države in Novi svet vključeni v njihove razdi-ralne načrte. In to so storili lani, 1940, ko sta Hitler in Mus-solini sklenila zavezniško pogodbo z Japonsko, ki je bila neme-noma naperjena proti Zdrže-nim državam."

"Strategija Japonske na paci-fičnem ozemlju je bila veren po-snetek Hitlerjeve v Evropi. S prodorom, obkroževanjem, ustrahovanjem in končno oboroženimi napadi je razširila nadvlado nad sosedne narode. Vsaka taka prisvojitve je bila nova začetna točka za novo agre-sijo."

Predstavniki Japonske, je na-glasil predsednik, so skušali za-tajevati svoje resnične namene z nedolžno donečimi imeni, kot "novi red v Vzhodni Aziji" in "soprosperitetna sfera v Večji Vzhodni Aziji". Kar so pa zares imeli v mislih, je rekel, "je bilo zaslužnje vsakega naroda, ki bi ga mogli spraviti pod svojo oblast, in obogatitve ne vse Azi-je, niti ne navadnega ljudstva Japonske, marveč vojne gospo-de, ki je bila zavladala nad ja-ponsko državo."

Valed te agresivne smeri Ja-ponske, je izjavil predsednik, je postalo potrebno za razne deže-le, vstevati tudi našo, vzdrževati v samooobrambo na Pacifiku ob-širne oborožene sile in obširne količine materiala, ki se je dru-gače vporabljal proti Hitlerju, kar je bilo ravno ono, kar je Hitler hotel, da storijo. Konč-no pa je postalo jasno, da je bilo treba zaustaviti tok stvari, ki se je razvijal na Daljnem vzhodu, da se grozote, ki so razdejele Evropo, ne razširijo na pacifično stran.

"Zato," je rekel, "v tem letu 1941, da se poskusi končati ta

razvoj z miroljubnimi sredstvi, dokler se je zdelo, da je še čas, so Združene države stopile v pogovore z Japonsko."

V devetih mesecih, v katerih so se pogovori vršili, je razlo-žil predsednik, vlada Združenih držav ni vzela v poštev le svojih lastnih upravičenih interesov, marveč tudi one Japonske in drugih dežel, in se celo posveto-vala z zastopniki teh dežel. Zdru-žene države so odločno zagovar-jale temeljna načela teritorial-ne integritete za vse narode, ne-vmešavanja v notranje zadeve drugih dežel, enakosti, vstevši enakost trgovinske priljublnosti in ravnanja in mednarodnega so-delovanja in sprave za poravna-vo sporov.

"Postalo pa je jasno ob pre-reševanju vsakega predloga," je rekel predsednik, "da Japonska ni imela namena spremeniti ka-korkoli svoje pohlepne nakane na ves pacifični svet ... Niti ni Japonska pokazala najmanjše volje odreči se svojemu nečede-nemu zavezništvu s Hitlerizmom."

"Meseca julija tega leta se je japonska zarotila s Hitlerjem, da je izsilila od francoske vlade v Vichyju dovoljenje postaviti oboroženo silo v južno Indokino in začela je pošiljati vojake in opremo na to ozemlje."

"Pogovori med to vlado in Japonsko vlado so bili na to pre-kinjeni."

Predsednik je razodel, da je bila japonska vlada, ki je v na-slednjem mesecu prišla s pred-logom, da se pogajanja zopet začnejo, in napravlila je sugesti-jo, naj se odgovorni poglavarji obeh vlad osebo snidejo v svr-ho, da se odnošaji uravnajo. "Jaz bi bil srečen," je rekel predse-dnik, "potovati tisoče milj, da se sestanem s predsednikom japo-nске vlade, ali," je nadaljeval, "čutil sem, da bi bilo zaželjivo, predno to storim, da dobim ne-kako zagotovilo, da bi se mogel doseči kak sporazum glede te-meljnih načel. Ta vlada je tež-ko poskusila, ali brez uspeha, da bi dobila tako zagotovilo s strani japonske vlade."

Nato, je rekel predsednik, so bile razne formule predložene in razpravljane. Japonska vlada pa je nadaljevala v svojem toku agresije in osvojevanja. Zadnji japonski predlog, kasno v no-vembru, ni nudil nikake podla-

Slovenska Narodna Podporna Jednota
2657-59 So. Lawndale Ave.
Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

izvršni odbor

VINCENT CAINKAR, gl. predsednik
F. A. VIDER, gl. tajnik
WILLIAM RUS, pomoč. taj.
MIRKO G. KUHEL, gl. blagajnik
LAWRENCE GRADISHER, tajnik bol. odd.
MICHAEL VRHOVNIK, direkt. mlad. oddel.
PHILIP GODINA, upravitelj glasila
JOHN MOLEK, urednik glasila

Podpredsedniki

MICHAEL R. KUMER, prvi podpredsednik
CAMILUS ZARNICK, drugi podpredsednik

Distriktni podpredsedniki

JOS. CULKAR, prvo okrožje
JAMES MAGLICH, drugo okrožje
RAYMOND TRAVNIK, tretje okrožje
JOHN SPILLAR, četrto okrožje
URRULA AMBROZICH, peto okrožje
EDWARD TOMSIC, šesto okrožje

Gospodarski odbor

MATH PETROVICH, predsednik
VINCENT CAINKAR
F. A. VIDER
MIRKO G. KUHEL
JACOB ZUPAN
DONALD J. LOTRICH
RUDOLPH LISCH

Poradni odbor

ANTON SHULAR, predsednik
FRANK VRATARICH
FRANK BARNICH
ANDREW VIDICH
JOSEPHINE MOČNIK

Nadzorni odbor

FRANK EATZ, predsednik
MILAN MEDVEŠEK
ANDREW GRUM JR.
JOHN OLIP
FRED MALGAI

Zdravnik

F. J. ARCH

Box 64, Universal, Pa.
3807 W. 65th St., Cleveland, Ohio

417 Woodland Ave., Johnstown, Pa.
R. D. No. 1, ... dale, Pa.
7026 Middlepointe, Dearborn, Mich.
2027 Randall St., St. Louis, Mo.
418 Pierce St., Eveleth, Minn.
823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

253 E. 181st St., Cleveland, Ohio
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
1927 So. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
700 E. 260th St., Cleveland, O.

Box 27, Arma, Kansas.
315 Tener St., Luzerne, Pa.
10611 Muskegon Ave., Cleveland, Ohio
706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
747 E. 96th St., Cleveland, Ohio

2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
16022 Arcadia Ave., Cleveland, Ohio
619 McNichols Rd., Detroit, Mich.
231 So. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
23 Westcote Ave., Peru, Ill.

618 Chestnut St., N. S., Pittsburgh, Pa.

ge za mirno rešitev, niti ne za začasno poravnavo. Kmalu po-tem, dočim so se pogovori na-daljevali na podlagi novega ame-riškega predloga za široko in enostavno poravnavo, so Zdru-žene države izvedele, da je Japo-nska ojačila silo svoje vojske v Indokini. V prvem tednu de-cembra so nova pomikanja ja-ponske vojske razjasnila, je pou-daril predsednik, da pod krinko pogajanj so se pripravljali na-padi na posebne objekte."

"Takoj sem vprašal japonsko vlado za odkrito izjavo o razlo-gih za ojačanje njene vojske v Indokini," je povedal predse-dnik. "Dobil sem dvoumen in ne-jasen odgovor. Istočasno pa so japonske operacije napredovale s čim hitrejšim tempom."

"Nismo znali tedaj, kakor zna-mo sedaj, da so bili že odredili in da so že izvajali svoj načrt za izdajalski napad na nas," je rekel predsednik, "in opozoril

na svoje zadnje izmed mnogih prizadevanj za vzdrževanje mi-ru, na svojo brzojavko dne 6. decembra osebno na japonskega cesarja. Dočim je prihajal dolg odgovor dne 7. decembra na državni department, je sovražnik že napadal. Napad, je rekel predsednik, je bil očividno pri-pravljen mnogo dni poprej.

Ne razumeta se

Uradnik statističnega urada deklari na pragu: Koliko ljudi živi v tem stanovanju?

— Nihče, vsi so že odšli.

— Nisi me razumela. Koliko ljudi je spalo tu nočoj?

— Nihče ni spal. Mojega brata so boleli zobje in tako vso noč nismo mogli zaspati.

Nesporazum

— Od kdaj ste zaposleni v tej pisarni?

— Odkar so mi zagrozili, da me odžagajo.

Sklenjeno za '42, da dam svoji družini prednosti ELEKTRIČNEGA KUHANJA

Ohrani potrebne vitamine in mineralije ... napravi vsak obed okusnejši in redilnejši

Sklenite, da boste od tega leta naprej servirali svoji družini bolj zdrave, bolj okusne, izredno dobre obede ... meso, bogato na vitaminih, in zelenjave, v katerih so ohranjene njih zdravstvene dobrine. To lahko storite za svojo družino z modernim, lahkim, varčevalnim električnim kuhanjem ... redilni način kuhanja.

Kadar kuhate na električnem štedilniku ni plame-nov, ne dima. Spremenite kuhanje na to varno me-todo.

Commonwealth Edison Company

Člani eksekutivnega odbora avinske unije CIO. Od leve na desno: George F. Addes, Walter P. Reuther in Richard T. Frankenstein.

ODPLAVLJENCI

IVAN JONTEZ

(Nadaljevanje.)

"Ni tako slabo, tole stanovanje..." se je smejal Jim. "Stavni material in pohištvo so preskrbeli usmiljeni ljudje, ki so vse to zavržli in poslali na smetišče... Ti ugaja? Misliš, da bi bilo primerno zate? Nemara se ti vidi premalo udobno? No, privadil se boš, tudi jaz sem se moral..."

Ponudil je Jakobu desnico. "Velja?..." Jakob je za hip okleval. Ali naj se zapise smetišču? Kaj porečejo prijatelji, znanci, ko zvedo? Pa kaj to njega briga! Saj drugam ni ma iti, če noče miloščine! Brez denarja je, brez zaslužka. Da bi svojim prijateljem delal napoto, nak, tega že ne. Rajši si izvoli smetišče! "Velja... tovariši!" je stisnil onemu roko.

Jim se je veselo zasmajal ter privlekel izpod cunj na postelji ploščato steklenico. "Na, dobro potegni!"

Jakob je napravil požirek iz ponudene steklenice. Bilo je ceneno žganje, butlegarski corn whiskey, pekoč kot ogenj in smrdiv kot petrole. Upiralo se mu je. Jim pa je bodril: "Le še en požirek, dobro ti bo delo, pogrelo te en pobožalo dušo..." In Jakob je napravil še en požirek, potem je prišla vrsta na Jima, nato zopet na Jakoba...

Ko je bila steklenica izpraznjena, je Jakob izvel iz žepa vse svoje premoženje: pet dolarjev in nekaj drobiža. Naj Jim prinese še pi-jace.

Jim se je razveselil. "Za ta denar bova nekaj časa živela kot bogataša! Toliko denarja skupaj že dolgo nisem videl..."

Pol ure pozneje se je vrnil z dvema steklenicama žganja, štruce kruha in velikim kosom salame.

Okrog devete zvečer sta bila že oba pijana. In tedaj sta si hlipajoč razodela svojo nesrečo in žalost.

Tudi Jim je bil nekoč spoštovan človek. Premožen zemljiški trgovec je bil, spoštovan v svojem krogu, lepo hišo je imel, avto, ženo in zdrave otroke. Pa je prišel polom l. 1929., mu vzel vse, ga pognal v bankrot. Žena, ki ga je imela rada, dokler jo je lahko držal v luksusu, ga je nato pustila na cedilo, se spela z drugim, se razporočila. Majhna otoka, deklici, je vzela k sebi, starejši, fant, se je potepel po svetu in nihče ne ve, kod se klati in ali je še sploh živ. In njemu, Jimu, nazadnje ni preostajalo drugega kot smetišče...

Sredi noči sta se pijana zvalila na troh-nobi dišeče cunje ter se pogreznila v težko alkoholno spanje.

Poslej je šlo z Jakobom naglo navzdol. Dasi je njegov denar kmalu poel, sta bila z Jimom vzlic temu skoro vedno pijana. Jim je bil iznajdljiv, kjer vrag ne bi našel centa, je on izpraskal kvoder ali pol dolarja, da je bilo za žganje. Jakob pa je prodal svojo uro, potem tudi zimsko suknjo...

Vreme se je v tem pogoršalo, lepih jesenskih dni je bilo konec, napočili so dnevi mrzlega dežja in hladnih vetrov. Jakob je začel sumljivo pokaljevati.

Medtem pa so ga njegovi znanci, posebno Gaber in Ajdovec, zamašili. Bilo je, kakor bi se bil vdrl v zemljo ali bi ga bila pogoltnila noč. Nobenega sledu za njim. Ali si je morda vzel življenje? — so ugibali.

Potem se je našla prva sled. Neki rojak ga je videl v neki zakotni točlinici v zamorski naselbini pijanega. "Jedva sem ga poznal, tako zanemarjen je bil, razcapan in kosmat!" je pravil. Po njegovem mnenju se je zatekel med brezdomce na mestnem smetišču.

Gaber in Ajdovec sta preteknila vse kolonije brezdomcev na mestnih smetiščih, Jakoba ni-

sta mogla najti. In Jim jima je na Jakoba lastno prošnjo zatrdil, da ni v Hoovertownu nobenega prebivalca, ki bi živel v njem manj kot dve leti. Jakob je tisti čas ležal na cunjah v kolibi ter izgubljeno buljil predse.

Ko se je vest o Jakobovem očitnem propadanju raznesla po naselbini, je bilo mnogo govorenja.

"Škoda ga je, dober človek je bil in pošten," so menili Jakobovi prijatelji. "Ženina smrt ga je vrgla iz tira..."

Tisti rojaki, ki so se smatrali za boljše ljudi, ker so imeli lepša stanovanja in pohištvo in jim boj za obstanek ni delal sivih las kot manj srečnim rojakom, pa so bili drugačnih misli.

"Premalo je držal nase..." so menili nekateri, ki Jakoba niso imeli radi, ker je bil vedno preprost in odkrit v obnašanju in govorjenju in poleg tega ni bil nič vnet za njihovo družbo.

"Sicer pa se mu zdaj v capah gotovo dopade..." v svojem elementu se nahaja zdaj..."

"Lenuh je bil vedno, delati se mu ni ljubilo, pa je prišel, kamor spada..." so komentirali drugi, ki so imeli Jakoba v želodcu iz kakršnegakoli razloga.

"Nezaslišano!" se je pobožno zgrozila gospo-ska žena trgovca Kolenca. "Jaz pa sem ga imela za tako finega in solidnega človeka!"

"No, ta je pa lepa!" je zagodrnjal bolj gosposki sodrug Malnar, ki se je prišteval med boljše ljudi ter zadovoljen ogledoval v ogledalu svojo elegantno oblečeno postavo in svoj skrbno obrtiti obraz, prav tako skrbno počesane lase. "Kam nekateri ljudje ne zaidejo!"

Bolj romantične rojakinje pa so sanjavo za-hrepenele po ljubimcih, ki bi jih tako ljubili, da bi od ljubezni do njih umirali, kakor Jakob...

Jazbec pa se je do nezveste opili pri veseli Marički, kamor je zadnje čase pogosto zahajal, posebno, odkar je nesrečno umrla Jakobova Zofija.

"Vest ga peče!" je trdil Komar, ki mu je bilo Jazbečovo pijančevanje dobro znano, saj je večkrat nalašč zašel k Marički ter tam dražil in zbiral Jazbeca. "Zavest, da je posredni povzročitelj vsega gorja, ki je doletelo Jakoba in Zofijo, ga grize, pa bi rad vest utopil v žganju..." No, jaz mu želim mnogo sreče pri tem... da bi se ga tako našel, da bi ga z njegovo komatno vestjo vred hudič pocitral... Jokal ne bo nihče za njim..."

Piškur pa se je nemo smehljaj. Prav, le naj se zapije Jazbec. Potem bo ostal Piškur brez resnega tekmeca in bo lahko začel uredničevati svoje ambicije, ki niso bile majhne... Kot urednik bo lahko ugovaril med članstvom zveze svojim namenom naklonjeno mnenje... odbor se tako že strinja z njim... potem pa v pravo ameriško politiko... in prišel bo čas, ko mu ne bo treba več sedeti na uredniškem stolčku... ko bo prišel višje... in višje... v politiki, kakopak...

Bila je deževna novembarska noč. Komar in Frank Sore, pet in dvajsetleten mladenič, ki se je preizkušal v literaturi, pa mu ni prav šlo izpod rok, sta ubirala proti domu po zapuščenih ulicah skozi zamorski slum ter godrnjala nad dežjem, ki ga jima je veter metal naravnost v obraz. Sore je bil tisti, ki je trdil, da je videl Jakoba v zakotni zamorski krčmi in Komar se je hotel prepričati, ali je fant govoril resnico. "Če si ga videl enkrat, potem ga utegnemo najti tam večkrat," je menil Komar. "Nocoj mi pokažeš pot in če ga ne najdeva tam... no, drugič bom že sam našel pot tja... Prekleti dež!"

(Dalje prihodnjf.)

Obsojenci

Vladimir Levstik

RIKARD MALLOPROU

(Nadaljevanje.)

"Ali—oprostite! Moj samokres? Pa kje..."

"Tam v miznici je ležal," mi je prestrigel vprašanje. "Ne vznemirjajte se, nič se mu ne bo zgodilo; zapustil bom list, da je samokres vaš in da naj vam ga vrnejo po moji smrti. Lepo orožje; koliko ste plačali zanj?"

Takrat sem zagledal, da drži moj samokres že v roki.

"O, vi! Da bi vas... Zakaj si ga ne kupite sami? Sicer pa..."

Že ves čas mi je bilo na jeziku, da on sploh ni doktor Timijan.

"Ustreliti se nameravam," je govoril čudak zamišljeno. "Nesrečen sem, dovolj mi je življenja. Vi ne veste, kako mi kvarta prokleta grba vse vesele dni in vse prijetne noči." Obrnil se je, položil je desnico s samokresom na hrbet—in glejte, zares je bila tamkaj velika, ostrga grba, do pičice enaka moji in ravnotakšna; kakršno je imela pohabljenka, tista, ki me je aprila meseca srečala na vasi "Grbo imam, in vi vsi, kar vas je, se mi rogate in posmehujete, za hrbtom me oponašate, a v lice njo ustnico mlačna, zupna kap-

ste sladki z menoj. Če bi vas vprašal, prisegli bi mi pri Kristu in pri nebesh, da sem brez napake in da si le domišljam, kar pravim, da imam. Jaz pa vem, —takorekoč vidim grbo na svojšem hrbtu in—kratkoizma-lo, dovolj mi je življenja! Prava pravcata grba je; estetska bi rekel in tragična, ako ne bi bila moja; naravnost za roman ali za novelo. Ali jaz vem, da še zblaznim zaradi nje, če ne prehitim usode; pomislite, takointako me imajo ljudje... Ali je mogoče ljubiti grbe, ali ga je mogoče spoštovati? In še to, da sam priznavam, sebi s mislimi, drugim s pogledi... Marioneta sem, žrtve posmeha; še govoriti si ne upam; kar mislim hudo, je šala, kar mislim ljubo, je ironija, ko izrečem..."

Gost je izdrl izmed škricov veliko ruto; sedel je in navsem-lepsem se je razjokal.

Takrat je hladni veter z naglim sunkom stresel kostanje in planil skozi okno. Za hip me je izpreletelo nekaj prijetnega, ko mi je dahnil v čelo; pozabil sem ves razgovor in sem vstal, da pogledam v noč.

Jedva pa sem storil prvi korak in sem se pri tem zavedel, kako mi drhte vse mišice in vsi živci telesa od nenavadne trudnosti, že mi je zdrknila na spodnjo ustnico mlačna, zupna kap-

lja, in hladna sled je zaznamovala njeno pot. Hotel sem jo obrisati; dvignil sem roke—moj

LITTLE MAN, WHAT NOW?

Bog!—in sem začutil v levici ruto, v desnici samokres...

Skoraj da sem padel na kolena. Ali moj prvi skok je bil k oknu; brez premišljanja, kakor po ukazu naravnega nagona sem zalučal orožje, da je z zamolklim pljuškom udarilo v vodo. Sto kron me je stal moj Smith & Wesson, zdaj pa leži v Ljubljani.

Zaslišal sem šklepetanje svojih zob; koga ne bi bilo groza? In vendar sem imel še toliko prisotnosti duha, da sem zaklenil oboje vrat in zaprl oboje oken ter prižgal svetilko na kaminu.

Nato sem ga iskal; do jutra, vedno iznova, čeprav sem vedel naprej, da ga ne najdem. Po vseh omarah, za vsemi zastori; pod klavirjem in pod pisalno mizo; še v strop sem se ozrl, nehoti, kakor da bi moral laziti tam gori, prijemaje se za golo steno, kakor pajki in netopirji. Šele dan me je rešil tega nepopisnega stanja; zdi se mi, da se reči, ki se jih spominjam, le najmanjši del tistih, ki so se godile.

Iskal sem ga,—našel ga seveda nisem! In ko bi ga bil,—ah, ko bi vsaj vedel, da se skriva kje v kakinem kotu, ali da mi je ušel skozi okno ali skozi špranjo za vrati, morda skozi ključavnico, kakor uhaajo duhovi,—zdi se mi, da bi pokleknil preden in bi ga molil kot odrešenika. Ali zdaj vem, da sem bil jaz sam; spominjam se obraza v zrcalu, da je bil moj obraz, pravo lice Rikard Malloproa; vrhute-ga sem se domislil, da sem več-raj pred odhodom dvakrat zakle-nil stanovanje, da potemtakem ni mogla živeti duša v moji sobi, dokler se nisem vrnil domov. A hišnik—pravkar sem ga šel buditi iz spanja—mi je zatrdil sve-to in svečano, da od mojega po-vratka pa do tik pred zarjo nih-če ni odpiral hišnih vrat.

Haha! Čudne vzroke si veže mo-ja blaznost, neobičajna že sama po sebi... Zdaj pridejo še halu-cinacije in ponočne prikazni; ka-kor da ni dovolj, ako živi človek v novelah in v tragedijah in grbec še posebej v nesreči in v zasramovanju, pa se vendarle muči in skuša verjeti, da je vsem

zdravim enak in v ničemer ne pokvarjen.

Samokres sem vrgel v vodo. Smešna potratnost: morda bom moral že jutri kupovati drugega, da ne pridem v zadrego. Kajti ure beže, mrak se je spustil na moje življenje; treba je, da stojimo s culo čez ramo in s palico v roki in da stopimo, ko udari dvanajstič...

Zelo se motim, ako se ni vse odločilo današnji dan. Ne, tolika zmota ni mogoča; kdor bi jo za-krivil, ne bi smel biti naposled niti Rikard Malloprou, dasi je mnogo nerodnosti popisanih v skriti knjigi tega imena.

Vse je končano, vse je jasno, vse leži brez krinke pred menoj. Podrl smo slavo-loke nad in mlaje iluziji; zdaj leži pred nami pusta, mokra cesta, kakršna je bila v resnici, tudi takrat še, ko smo poslušali glas prevar. Od začetka je takšna; samo ve-ter je prišel sedaj in je razme-tal praznično cvetje, ki je ležalo nastlano po blatnem kolovozu; ali naj bi večno trajala goljufi-ja? Kdor je mož, ta ljubi čiste račune. Ako bi vedel, v kakšnem prid, bi šel lahko naprej to svojo pot po govnu. Toda ni mi do takšnih cest; sovražim jih in ne vem, čemu bi se jim izročil...

Doigo je že, odkar sem storil sklep, da položim vse svoje zme-šane reči na sito in pogledam, kaj pravzaprav raje po njih. "Neprijetno je in kolikortoliko škodljivo, živeti historijo do takšne pretriranosti," sem si pri-govarjal nešteto krat. No, zdaj so se zgodile komedije, ki pričajo, da človeku moje vrste ni lahka obesti staro historijo na klin pa ne pričeti nove. Kaj neki! Slog historij je v dogodkih našega življenja huji od vsake nava-de, ako smo se ga nalezli do-do-bra. Vleci kakor hočeš, drži te, ne rešiš se ga več!

Res je, da cenim samega sebe ter prekašam druge ljudi v spo-štovanju do svoje bistroumnosti; zato sem si pač vedno mislil: vse je do pičice, kakor si spoznal na tihem, nezgoda je tu in je tak-šna, kakršno si začutil; ni te go-ljufala pamet, Rikard Malloprou, marveč vodila te je po pra-

vici in poštenju, da položiš prst na čelo in da premisliš, kaj ti je storiti. Vsak dan sem porabil nekaj časa za takšno dopovedo-vanje; menim, da je prav tako. Človeku je treba predvsem do-slednosti in—kakor sem rekel,—ugleda v lastnih očeh. Toda kdo se ne bi ponižal, kadar začuti, da drži najzadnje nado, in kdo se ne bi ponižal tem rajši, če se poniža le pred seboj? Bogme, čim manj preostaja upanja, tem-bolj se boji, da ne bi šlo za vra-gom še tisto malo, in tem rajši si naprti omahljivost, ki ni po-plačana, in ponižanje, ki je od-več.

(Dalje prihodnjf.)

Dobro se leči

Zdravnik sreča na cesti svo-jega pacienta in pravi: — Kaj ne veste, da sem vam prepove-dal piti pivo, pa zopet prihaja-te iz krčme.

— Saj ne pijem piva, gospod doktor, temveč žganje.

Izbičnost

Jurček, ki se mu je mamica drugič poročila—Mamica, pri-hodnjf. mi boš pa morala dovo-liti, da si izberem papana sam.

KJE JE NAJHUJŠI SOVRAŽNIK?

Zelo važno je za vsakogar, da ve kdo je njegov najhujši sovražnik. Njegovo ime je: Želodčni nered. Ako vaš želodec ni zmogen pravilno prebavljati hrane, tedaj je sistem za-strupljen od prevelikih starih opla-kov in bdporna sila življenjskih or-ganov je znizana. Trinerjevo gren-ko vino gotovo pomaga. Njegova nova primes, Vitamin B-1, je zmogel za povpreštev apetita in prebave. Vsakdo je zadovoljen s to želodčno pripravo. Že nad 50 let vedno zdravljivi. Dne 4. oktobra 1941 Mr. Lambert H. Spick iz Momence, Ill., piše: "Trinerjevo grenko vino je da-rilo iz neba. Jaz se počutim kot pre-novljen. Rešen sem tistega utruje-nja, moje življenje je sedaj vživet menil." Vi ga dobite v lekarnah, am-pak vedno zahtevajte pravo izboljša-no Trinerjevo grenko vino z Vitami-nom B-1. —(Adv.)

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cena smerna, unikato dele prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-58 S. LAWDALE AVENUE CHICAGO, ILLINOIS
TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Pe sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ki eni naročnik. List Prosveto stane za vse enako, za člana ali nečlana \$2.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pejnas, ilos—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrst, državo in Kanado \$2.00	Za Cincro in Chicago je \$7.50
1 tednik in 4.00	1 tednik in 6.50
2 tednika in 7.00	2 tednika in 11.00
3 tednike in 9.00	3 tednike in 15.00
4 tednike in 11.00	4 tednike in 19.00
5 tednikov in 13.00	5 tednikov in 23.00

Za Evropo je \$9.00

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2857 So. Lawdale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime _____ Čl. društva št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) _____ Čl. društva št. _____

3) _____ Čl. društva št. _____

4) _____ Čl. društva št. _____

5) _____ Čl. društva št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____